

Wieńce adwentowe – tradycja i symbolika

Święta Bożego Narodzenia poprzedza czas oczekiwania, zwany adwentem. Jednym z elementów wystroju kościołów w tym czasie są wieńce. Od jakiegoś czasu adwentowe wianki zaczęły gościć także w naszych domach. Jakie jest ich znaczenie? Czy mają jedynie ozdobić dom i stworzyć świąteczną, przytulną atmosferę?

Kształt, zieleń i liczba świec nie są przypadkowe. Wszystko ma swoją głęboką symbolikę. Wieniec adwentowy ma przedchrześcijańskie, skandynawskie korzenie. Został przyjęty przez kościoły luterzańskie i „ochrzczony” jako adwentowy świecznik. W wielu krajach wieniec znajduje się nie tylko w kościołach, ale także w domach, gdzie każda rodzina zbiera się, aby wspólnie się modlić i przygotować do narodzin Zbawiciela.

W Polsce wieniec adwentowy pojawił się po I wojnie światowej. Jego okrągły kształt jest symbolem jedności i wieczności. Przypomina powtarzający się cykl pór roku, oznacza zwycięstwo Chrystusa i wieczność Boga. Zielone gałązki świerkowe lub sosnowe są symbolem wiecznego życia i znakiem nadziei - na świat ma przyjść Mesjasz, który pokona ciemność, zło i śmierć. Przypominają również wjazd Jezusa do Jerozolimy, kiedy został przywitany zielonymi gałązkami i okrzyknięty Królem. Czerwone wstążki zawiązywane na wieńcu oznaczają miłość Boga, która najpełniej objawia się w narodzeniu Syna Bożego, który stał się człowiekiem. Fioletowe wstążki są znakiem pokuty i nawrócenia w oczekiwaniu na przyjście Mesjasza.

Dawniej wieńce wykonywano własnoręcznie, z żywych gałązek. Na terenie Warmii i Mazur w pierwszą niedzielę adwentu robiono z choinki wianek i przystrajano czerwonymi wstążkami. Umieszczano na nim świeczkę, po czym zawieszano go pod sufitem. W każdą niedzielę dodawano świeczkę. Czasem wieniec adwentowy zdobiły wstążki różnych kolorów. Dziś w Polsce wieniec plecie się na kole drucianym o średnicy 20-40 cm, przeważnie z gałązek szlachetnych drzew iglastych, takich jak świerk srebrzysty, jodła pospolita, daglezwia zielona, sosna zwyczajna, ale także z liści laurowych i mahoniowych. Następnie umieszcza się w nim cztery świece. Katolicy często dobierają świece w kolorystyce szat liturgicznych każdej niedzieli adwentu, czyli trzy świece fioletowe oraz jedną różową lub czerwoną jako wyrażenie radości oczekiwania na Mesjasza. Wieniec umieszcza się na wstążkach pod sufitem w domach oraz kościołach albo ustawia się w widocznym miejscu, np. na tacy na stole. Rodzina gromadzi się w każdy wieczór niedzieli adwentowej na modlitwę, zapalając przy zgaszonym świetle kolejne świece. Świece są zapalane w czasie modlitwy, wspólnych posiłków i spotkań. W Wigilię zapala się wszystkie świece. W niektórych katolickich parafiach, w sobotni wieczór, wieńce adwentowe są święcone.

W tradycji anglosaskiej jeden wieniec wieszają na drzwiach domostwa, drugi natomiast w pomieszczeniu, w którym je się posiłki. W Danii wieniec wykonuje się z gałązek świerkowych i białych świeczek. Dekorowany jest czerwonymi owocami i wstążkami oraz szyszkami świerku. Na przełomie wieku umieszczano jedną świecę, ale uległo to zmianie pod wpływem napływu trendów

z Niemiec i Austrii. W Niemczech wieniec jest także ozdabiany małymi bombkami. W kościele zapalenie świec na wieńcu odbywa się w uroczysty sposób. Jest za to odpowiedzialna konkretna grupa parafian, np. młodzież lub członkowie chóru. W Bawarii wieniec zdobi się czerwonymi wstążkami, jabłkami i szyszkami sosny. W Alzacji do wykonania wieńca używa się świerku srebrzystego.

Zapalanie świec oznacza czuwanie i gotowość na przyjście Jezusa. Wiąże się to ze słowami Chrystusa, który określał siebie mianem „światłości świata”. Świeca symbolizuje przebaczenie nieposłuszeństwa Adama i Ewy przez Boga. Świeca zapalana w drugą niedzielę adwentu stanowi symbol wiary patriarchów Narodu Izraelskiego jako wdzięczność za dar Ziemi Obiecanej. Trzecia świeca odnosi się do radości króla Dawida, który celebrował przymierze z Bogiem. Ostatnia - symbolizuje nauczanie proroków, głoszących przyjście Mesjasza. W Wigilię Bożego Narodzenia wszystkie palące się świece stanowią symbol bliskości „przyjścia” Jezusa. Światło w wieńcu oznacza nadzieję. Zieleń stanowi symbol trwałego życia. Natomiast kształt kręgu symbolizuje wieczność Boga, który nie ma początku ani końca, a także wieczność życia Chrystusa. Wieniec adwentowy jako całość jest znakiem wyczekującego w miłości i radości Ludu Bożego. Stanowi także symbol zwycięstwa i godności królewskiej. Jest formą hołdu dla oczekiwanego Chrystusa jako zwycięzcy, króla i wybawiciela.

Znana jest także inna symbolika tych świec. Cztery świece symbolizują cztery tygodnie adwentu i wskazują na najważniejsze etapy historii zbawienia. Zapalane kolejno w każdą niedzielę wskazują na upływ czasu, skracając oczekiwanie na Boże Narodzenie. „Świeca Proroka” (Świeca Nadziei) zapalana w pierwszą niedzielę adwentu symbolizuje proroków, którzy zapowiedzieli przyjście Mesjasza. „Świeca Betlejem” (Świeca Pokoju) jest zapalana w drugą niedzielę adwentu na pamiątkę miejsca, w którym narodził się Zbawiciel. „Świeca Pasterzy” (Świeca Radości) zapalana w trzecią niedzielę adwentu przypomina pasterzy, którzy jako pierwsi ujrzeli Jezusa i ogłosili światu „radosną nowinę”. Niedziela ta nosi nazwę Gaudete („Radujcie się”), dlatego świeca ma radosny, różowy kolor. „Świeca Aniołów” (Świeca Miłości) zapalana w czwartą niedzielę adwentu symbolizuje aniołów, którzy objawili się pasterzom w grocie betlejemskiej, ogłaszając im narodziny Dzieciątka Jezus. W całości wieniec adwentowy jest obrazem wspólnoty oczekującej w miłości i radości na swojego Pana. Dlatego też powinien być on umieszczany w kościele w widocznym miejscu lub w domu na stole. W domach, zgodnie z tradycją, świece zapala najmłodszy członek rodziny. Znając tę głęboką symbolikę wieńca adwentowego, z pewnością nie zrezygnujemy z jego okrągłego kształtu. Zadbamy też o to, aby nie znalazły się w nim elektryczne lampki, ale prawdziwe, woskowe świece.